

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivlii Cæsaris Scaligeri Præfatio In Exercitationes In Thesavrvum. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

a nostris cōsiliis tuta esse mereantur. Sum-
 mum enim bonum veritas est, quam qui
 præter studia partium atque factionum aut
 fortiter foueant, aut diligenter inuestigent,
 & mecum faciant, & de Deo opt. max. soli
 bene sentire intelligantur.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

PRÆFATIO IN EXERCITATIONES

IN THESAURVM. X.

CVM Vasate rediēns in citeriorē Vasco-
 niam me contuliffem, neque liceret
 in tribus traiectione militum occupatis flu-
 uium transmittere, & viderē nequaquam
 tuto ibi me pernoctare posse, nactus initium
 noctis satis luculentum, decreui ad Paradi-
 si religiosum collegium diuertere. Quod
 vt facerem, tum temporis ob loci propin-
 quitatē, tū hospitii commoditas propter
 familiaritatem facile persuadebant. Eius
 enim septi sanctitas in virginibus, erudi-
 tio in vitis, mira mei obseruantia in om-
 nibus effecerunt: vt veteris necessitudinis
 memoriam nouorum frequentia officio-
 rum renouare perpetuo contendam. Quip-
 pe sola hæc familia, ad quam libens acce-
 do, si quid eis accidit quod operæ meæ

D 5 vsun

vsum postulet, alioqui vel immanibus pro-
 positis præmiis non solum a longinquis,
 sed etiam a proximis Regulis frustra inui-
 tatus. Utuntur enim Cælo incommodiore,
 atque iccirco minus secunda valetudine.
 Quippe inter Albinionem fluuium & Ga-
 rumnam siti excipiunt auras crassiusculas
 e depressis campis, quæ & diutius adhæ-
 rescunt, & sero Solis vi discutiuntur. Nam
 venti non tam perflant eas regiones, quam
 afflant, adducta frequentius nebula, quam
 diducta. Duo quoque illi serenifici a Poetis
 appellati aut perrarissime spirant, aut non
 sine magno regionis damno spirant. Sane
 & cæterarum arborum flores aquilone de-
 cutiuntur, vnde ei nomen a rusticis: eum
 namque prunorum vocant liguritorem. At
 Septentrio etiam vinearum prima quæque
 germina interficit. Subsolanus nucamen-
 torum ne spem quidem relinquit. Vultur-
 nus cum ante canem tam fæuus est, vt
 vindemias vrat, tum hiemes ipsas saepe
 numero facit æstuosas. Hinc angina, late-
 ra, lippitudines, surditates, grauedines, ar-
 ticuli, tabes. vix decimus quisq. alio mor-
 bo interit. Africum vix sentiunt, Austrum
 etiam spissius. Sed ille Fauonius, qui Gra-
 corum poetarum suis laudibus exhaustit
 spiri-

spiritus, adeo violentus est, ut non nisi cum procellis ac tempestatibus prodeat e Pyrenæis. Corum vero quonam alio, quam Tyranni nomine, appellem nescio. Ita modo repentinis imbribus ex Cantabrico & Britannico haustus obruit nec opinantes, modo diuturnis calamitatibus additis infestas similes atque æquales diebus noctes frustra expectatas serenitates populatur. Ad Paradisum igitur cum venissem, & cœna paulo frugalior Antistiti videretur, nescio quid in aurem puero. Interea more nostro scita quædam nec vulgata inter nos humilem apparatus splendidiorum efficiebant. Ecce puer cum aue tosta & condimentis. ea iuniori cuidam, quem ego inter Parisiorum pluteos educatum nouis semper aut quaestionibus aut sententiis vellicare solitus fueram. Hic ille ad me respiciens. Et hoc inquit, Cæsar, de nobis habetis vos Latini. Becacia namque a rostro vetusta voce nostrati. qua vos uti necesse est, qui nullam domi habetis. Quid comminisceris aut cunctaris, cuius mos est rogantes responsionibus anteuertere? O, inquam, iuuenis optime, morem istum stolidis relinquamus. Nam sane mihi ignotus est. Quod non temere respondi, in causa est ingenii tarditas,

tas,

tas, atque eruditio fera. Sed ad auem mox. Non enim metuo, quin auolet iam. Tua verba quaeso tribus verbulis consideremus. Quid tu tandem? Tam accuratae tam Latinae orationis auctor quare teipsum a Latinis segregasti? An ignoras linguam vestram, qua nunc vtimini, Latinae linguae abortum esse, quemadmodum & Italicam & Hispanicam? Materia nanque e Latio est, forma deprauata, infarctis aspirationibus, distortis vocalium sonis ad deformes diphthongos: adeo ut ne nunc quidem quibus elementis scribatis inter vos constet. Quanto purius suam Suiceri, qui nullam diphthongum norunt. Ad haec accentus ac quantitates adulteratae, deuoratae consonantes in pronuntiatione; in qua si est intellectio, cur non erit idem ius etiam in scriptura, quae illis careat quibus & vox? De flexionibus nihil dico. propius enim ad Germanicum accedunt sonum, unde Franci ducunt originem. Age sane si ad victus quippiam vel ad arma necessarium petatis, quarum duarum rerum felicissimarum perquam estis studiosi, Latine poscendum est. Piscis, caro, panis, vinum, spatha, scutum, lancea, caballus, coriacea. sic enim a Corio, quemadmodum illi a Loris Loricam. Nam
quod

quod a Græcis quidam infani deducant vos propter Druidas, risum sæpe commo-
runt acutioribus iudiciis inconsiderati. No-
men quidem Græcum est, neutiquam in
Gallia natum, sed huc e Græcia simul cum
cæremoniis importatum. Nam vnde, qua,
quamobrem Græci huc? Quis hoc prodi-
dit? An cum Phocenses ad prouinciæ la-
tera appulere, excepti sunt tanquam ab affi-
nibus & cognatis? An, vt superbe loquitur
Strabo, inter barbaros fato primum, mox
etiam iustitia ac legibus polluere? libet exi-
stimare, vt quemadmodum a Græcis leges,
ab Ethruscis auguria Romani, sic ab illis
vos mores, sacra, leges acceperitis. quam
auctoritatem cum perpetuo apud se esse
vellent, & Græce omnia & sine libris ne
manarent in vulgus indixisse. Hoc enim
habet gens ista superstitiosa vt nostram ser-
uitutem strenuis imperiis premant. Id
quod etiam de Romanis Pontificibus ve-
tustis memoriæ proditum est. Quorum
peruersos animos Cn. Flavius publicatis in-
stitutis non tam correxit quam subuertit.
Nam quæ vocabulorum quorundam Græ-
corum etiam nunc extant vestigia, nun-
quam facient vt etiam Germani a Græcis
ducant originem, quorum vocibus etiam-
num

num

num vtuntur vulgo: Potes enim *Lauffes*
 ὠδὰ τὸ λωφᾶν deducere, potes etz ὠδὰ
 τλωῖραν, *Mecer* ὠδὰ ἤ μάχαιραν, *cus* ἢ
 κῦσον με. Sed & Sclauī habent *baba*, qua τὸ
 ὠάπωε famellam significant. Habes & Pu-
 nicum apud Romanos, Aue dixere nam-
 que ipsi Auo. Et a Syris Mare, illi nanque
 Marat, aliaque multa, quæ ne pariant
 ostentationis suspitionem, prætereo. De te
 vero quid audio, cum sic loqueris: Hoc
 quoque a nobis sumpstis vos. Quasi vero
 alia sumpserimus quibus indigeamus. Nam
 tu cum Becaciam cogitabas, cum posses
 Gesa obiicere, cæteruam, ambactos, alau-
 dam, putares te afferre fortasse ὑποθη-
 ηγμῶνα aut παρέγχυμα, aut Entelechiam, aut
 σῆν vestris carere possent sapientes: ac sibi
 fingere potius, quam nobiscum balbutire.
 Hæc tanquam probata recepere. Alia vero
 ex gentibus facile admittimus, Acinaces,
 Sarissas. Etiam in Aniani Historia Gallica
 legimus, habent Franciscani securis genus
 a Francis appellatum. Itaque eam quoque
 vocem, si Clodouæi vitam scriberem, po-
 nere non grauarer. Sic Meddix, Suffens,
 sic Mastruca, Mystax, Saraballa, & alia
 eiusmodi in Latium cum suis gentibus ve-
 nere. Hæc sunt cordatissime Iuuenis, quæ
 me

me faciebant cunctabundum, ne tu, quæ non omnes vellent, audires, qui ea, quæ bonis viris stomachum facere poterant, pronunciaffes. Nunc ad auem redeo, nam vbi refrixit infuauior est. Cumque allatæ essent prunæ, vt embammata pristinam acciperent gratiam, Præfectus, hoc agamus, inquit, Cæsar, vt rem hic inueniamus, mox nomen inter Græcos aut Latinos tua opera inuenturi. Vtrumque, inquam, Pater, apud te præstari æque simul potest. Tum ad Iuuenem conuersus, scis, inquam, doctissime hanc a Latinis Merulam appellatam: quæ ad verba cū omnes os, ille etiam cachinum sustulisset: Sane, inquit, vt Ficedula. Sic enim Heluetius ille tuus Medi Collega, qui se Allobroga haberi mauult, contendebat etiam apud Plinium nominari. Cuius quidem auctoris ne primum quidem librorum verbum olfecisse videtur. Mitte illum, inquam, Nam quod dixi tute confitebere. Assa hæc est? annuit, & Merulam Varro ait dictam quia sola volet? Quid tum postea? Assam vocem agnoscebant prisca solam & sine cantu? Merula igitur & Assa idem erit. Hic cum omnes arrisissent. Caue igitur, ne Attagenem putes, id quod ciuis quidam tuus medicus faciebat.

ciebat.

ciebat. Attageni quidem similes pennæ ab Aristotele indicantur, & Scolopax ab eo dicitur. Theodorus Italorum errorem, ut in aliis, sequutus Gallinaginem vocat, quam vltior Italia Gallinaciam, Taurini quare Bezuellam, non quo nomine vos, appellant, sciunt, qui eiusmodi vocem in ore faminarum ibi turpem norunt. Errorem, inquam, propterea quod cum Gallinaceo genere nihil præter genus summum auium commune habet: non carnes, non formam, non mores, non vocem, non saporem. Potius Attagenem sic vocarent, cuius vox quam maxime ad Gallinarum crociturum accedit, atque iccirco a vobis Gelinota, qui apud nos & prouinciales Francolinus; non ex Ionia petendus, ut parum curiose veteres Plinius & Horatius, sed passim in Belgio. In agro Vicetino, qui adiacet montibus nostris & Tauriscis, in occidentali prouinciæ tractu ad Pyreneum non insequuntur. Hæc cum dixissem ac tacerem, cõuersus ad Iuuenem Antistes: Ignem, inquit, fumo tuo suscitasti, vnde lux hæc effulserit. Sed quæso huc Thesaurum. Tū ille ingentem librum tanquam Sibyllinum attulit, vnde oraculum contra me peteret. * * *

* Reliqua desiderantur.

IULIVS